

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษา
สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตลำปาง

DEVELOPMENT OF CURRICULUM FOR PROMOTING DESIGN THINKING
FOR PHYSICAL EDUCATION STUDENTS IN THE THAILAND NATIONAL
SPORTS UNIVERSITY LAMPANG CAMPUS

¹ธารทิพย์ ข้วน และ ²ขวัญชัย ข้วน

¹Tanthip Khuan and ²Khwanchai Khuana

¹มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง, ประเทศไทย

²มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ประเทศไทย

¹Thailand National Sports University Lampang Campus, Thailand

²Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand

¹nikky20032525@gmail.com, ²najarn9@gmail.com

Received: October 24, 2024; **Revised:** November 6, 2024; **Accepted:** December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การสร้างหลักสูตร ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ และ ระยะที่ 3 การประเมินผลหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 69 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบ 2) แบบวัดทักษะการคิดเชิงออกแบบ และ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษา มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) ปรัชญาของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร 5) โครงสร้างของหลักสูตร 6) หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ แรงบันดาลใจไม่ดี มีการทำงานแบบทีมเวิร์ก เกิดการคิดเชิงออกแบบ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 7) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และ 9) การวัดและประเมินผล และ 2. ผลการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา พบว่า การคิดเชิงออกแบบของนักศึกษาสาขาพลศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, การเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบ, พลศึกษา

Abstract

This research aimed to develop and study the results of using a curriculum to enhance design thinking for physical education students at, the Faculty of Education, National Sports University, Lampang Campus. It was a research and development project divided into 3 phases: Phase 1: curriculum development, Phase 2: curriculum implementation, and Phase 3: curriculum evaluation. The sample consisted of 69 second-year physical education students. The research instruments were 1) a curriculum to enhance design thinking, 2) a design thinking skill test, and 3) a curriculum satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and content analysis. The research results found that 1. The study's results on developing a curriculum to enhance design thinking for physical education students, Faculty of Education, National Sports University, Lampang Campus, showed the highest level of needs. The results of developing a curriculum to enhance design thinking for students consisted of 9 components: 1) curriculum background, 2) curriculum philosophy, 3) curriculum objectives, 4) curriculum learning outcomes, 5) curriculum structure, and 6) learning units, consisting of 4 modules: motivation to be good, There is teamwork,

design thinking and exchange of knowledge 7) guidelines for organizing learning activities 8) media/learning resources and 9) measurement and evaluation. 2. The results of using the curriculum to enhance design thinking for physical education students found that the design thinking of physical education students had higher average scores and was at the highest level of satisfaction with using the curriculum.

Keywords : Development of Curriculum, Promoting Design Thinking, Physical Education

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมกล่าวคือ การศึกษาจะเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศที่ทำให้เกิดความก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความมั่นคง ยั่งยืน และมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างยั่งยืนในเวทีโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สังคมของประชากรโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่ก้าวสู่การเป็นสังคมไร้พรมแดนอย่างเต็มตัว หรือเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นสังคมยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมิติในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วิถีชีวิต วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมถึงจิตใจของมนุษย์ โดยมีตัวแปรสำคัญคือการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดวิวัฒนาการทางด้านการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้คน อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดพฤติกรรมผู้บริโภคที่ผูกติดกับผลิตภัณฑ์อำนวยความสะดวกสบายให้กับชีวิตประจำวันมากขึ้นจนแทบแยกออกจากกันได้ยาก ถึงแม้ว่าสังคมยุคดิจิทัลจะมีความก้าวหน้าในการสร้างนวัตกรรมและเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ให้เข้ากับผู้คนด้วยเทคโนโลยีมากเท่าไร ก็ยังทำให้เห็นในอีกมุมหนึ่งว่าผู้คนส่วนหนึ่งเริ่มให้ความสำคัญต่อวิถีชีวิตที่เรียบง่ายในลักษณะการย้อนกลับสู่สังคมเกษตรกรรมหรือสังคมชนบท ที่ซึ่งใกล้ชิดกับความธรรมชาติที่อยู่รอบตัวและบริสุทธิ์กันมากขึ้น (อริญ วานิชกร, 2559) สอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ ชิดมงคลและสมยศ ชิดมงคล (2560) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดเชิงระบบเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจโครงสร้างและเห็นองค์รวมของปัญหา ทำให้เกิดการคิดอย่างไตร่ตรอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างมีเหตุและมีผลต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมทักษะการคิดให้กับ

ผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนควรเริ่มจากการพัฒนาครูและการพัฒนาคุณภาพของครูจึงมีความสำคัญสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องมุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาครูให้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข มีความสามารถในการคิด (ธารทิพย์ ช้วนาและขวัญชัย ช้วนา, 2563)

แนวคิดเชิงออกแบบสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในการคิดทุกมิติเพื่อให้เกิดทักษะในการคิดออกแบบ และการเรียนการสอนด้วยแนวคิดเชิงออกแบบทำให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Goldschmidt, 2013 ; Lloyd, 2012) และไปรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา และชูจิต ตรีรัตนพันธ์ (2561) กล่าวว่า การคิดเชิงออกแบบเป็นคตินิยม (Ideology) หรือแนวคิดอันเป็นรากฐานในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งมีกระบวนการและเครื่องมือสนับสนุนการคิดเชิงออกแบบต้องอาศัยทั้ง ชุดทักษะ ชุดเครื่องมือและชุดทักษะประกอบกัน จึงจะสัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับ Lor (2017) ได้นำเสนอไว้ว่า กรอบแนวคิดของการใช้การคิดเชิงออกแบบในบริบทการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ 1) การคิดเชิงออกแบบในการออกแบบหลักสูตร 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้การคิดเชิงออกแบบ และ 3) การฝึกอบรมครูผู้สอนและการสนับสนุนสำหรับการคิดเชิงออกแบบ

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต การนำแนวคิดการคิดเชิงออกแบบมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรไม่เพียงแต่ช่วยให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนานวัตกรรมและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แนวคิดการคิดเชิงออกแบบยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันและสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกซ้อม การจัดกิจกรรมกีฬาและการสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงและการพัฒนาวิชาชีพครูพลศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน 12 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2567 จำนวน 93 คน รวมทั้งสิ้น 105 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน 12 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2567 จำนวน 93 คน รวมทั้งสิ้น 105 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert Scale จำนวน 40 ข้อแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับ นักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบ สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52, ส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 0.38 และผลการ พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) ปรัชญาของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) ผลการเรียนรู้ ของหลักสูตร 5) โครงสร้างของหลักสูตร 6) หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ แร่ง บันดาลใจไฟดี มีการทำงานแบบทีมเวิร์ก เกิดการคิดเชิงออกแบบ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวม 24 ชั่วโมง 7) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และ 9) การวัดและ ประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67, ส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 0.76

2. ผลการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง พบว่า การคิดเชิงออกแบบของ นักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มี คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68, ส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 0.62 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวัดทักษะการคิดเชิงออกแบบของนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

จำนวนผู้เรียน (63 คน)	คะแนนสอบ (100)		$\bar{X}$	S.D.
	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด		
ก่อน	57	21	35.45	0.86
หลัง	88	67	78.39	0.74

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการคิดเชิงออกแบบของนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น โดยมีคะแนน

เฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 78.39 คิดเป็น ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 88 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 67 คะแนน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษา สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มีประเด็นในการ อภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิง ออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยา เขตลำปาง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52, ส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 0.38 และผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความ เป็นมาของหลักสูตร 2) ปรัชญาของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) ผลการเรียนรู้ของ หลักสูตร 5) โครงสร้างของหลักสูตร 6) หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ แรงบันดาลใจ ใจไฟดี มีการทำงานแบบทีมเวิร์ก เกิดการคิดเชิงออกแบบ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวม 24 ชั่วโมง 7) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และ 9) การวัดและ ประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67, ส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 0.76 จากผลการพัฒนาหลักสูตรและการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม มากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตาม กระบวนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทาบา (Taba, 1962) ที่ได้เสนอว่า ทุก หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใด ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของหลักสูตรที่มีความ ต่อเนื่องและสอดคล้องกันอยู่ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหา สารและประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล และผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เพ็ญมาศ คำธนะและคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการคิด เชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี พบว่า หลักสูตรการคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักศึกษาพยาบาล มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) ปรัชญา 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร 5) โครงสร้าง ของหลักสูตร 6) หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่น การพัฒนาทีมงานและความร่วมมือ กระบวนการคิดเชิงออกแบบ และการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวม 45 ชั่วโมง 7) แนว

ทางการจัดการเรียนรู้ 8) แหล่งการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และ 9) การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมใจ กงเดิม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มี 8 องค์ประกอบได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) กิจกรรมการฝึกอบรม 6) ระยะเวลา 7) สื่ออุปกรณ์การฝึกอบรม 8) การวัดและการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรพบว่ามีความเหมาะสมสมอยู่ในระดับมากและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน

2. ผลการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง พบว่า การคิดเชิงออกแบบของนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68, ส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 0.62 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรนิภา ไทยแท้ และคณะ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดเน้นผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบให้กับผู้เรียน ผลการวิจัย พบว่า 1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดเน้นผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบของครูระดับมัธยมศึกษา มี 9 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) ผลลัพธ์ของหลักสูตร 3) ผลลัพธ์การเรียนรู้ย่อย 4) จุดประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้ 5) เนื้อหาสาระ/ประสบการณ์การเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) โครงสร้างเวลา 8) แนวทางการจัดกิจกรรม และ 9) การประเมินผลลัพธ์ 2. การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ความสามารถในการกระบวนการคิดเชิงระบบ ได้คะแนนร้อยละ 87.78 การออกแบบแผนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดเชิงระบบ ได้คะแนนร้อยละ 91.11 และผู้เข้าอบรมตระหนักรู้ในบทบาทการสอนที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบของผู้เรียน โดยวางแผนที่จะนำแนวคิดและหลักการที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในอนาคต และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รวิธ รัตนไพศาลกิจ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรนวัตศิลป์จากทุนทางวัฒนธรรมล้านนาสำหรับเยาวชนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรนวัตศิลป์จากทุนทางวัฒนธรรมล้านนาสำหรับเยาวชนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านการนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์ด้านความรู้เกี่ยวกับการคิดเชิงออกแบบ ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ด้านความรู้เกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมล้านนา ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และด้านการออกแบบ หลักสูตรโดยพบว่าการมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะด้านการเป็นผู้ประกอบการมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญสูง

ที่สุด เท่ากับ 0.364 2) หลักสูตรที่ พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรระยะสั้นเพื่อสร้างประสบการณ์ด้านการคิดเชิงออกแบบและการเป็นผู้ประกอบการสร้างสรรค์ เพื่อให้เยาวชนสามารถ นำไปต่อยอดในการสร้างนวัตกรรมจากทุนทางวัฒนธรรมล้านนาและมีแนวทางในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนพัฒนาอาชีพในปัจจุบันและอนาคต หลักสูตรมีลักษณะเฉพาะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบูรณาการเนื้อหาข้ามศาสตร์ (2) ด้านการจัดการเรียนรู้และ (3) ด้านการออกแบบหลักสูตร และ 3) ด้านภาพรวมของคุณภาพหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยภายหลังการ ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า ผลการสะท้อนคิดของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลความพึงพอใจ ของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้รับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง คือได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดเชิงระบบ โดยสรุปองค์ความรู้เป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

เอกสารอ้างอิง

- ธารทิพย์ ช้วนและขวัญชัย ช้วน. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดไตร่ตรองเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง. วารสารมหาจุฬานาค รพรรศน์, 7(12), 307-319.
- ไพบรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา, และ ชูจิต ตรีรัตนพันธ์. (2561). การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC).
- เพ็ญมาศ คำณะและคณะ. (2563). การพัฒนาหลักสูตรการคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 21(1), 130-117.
- รวิธ รัตนไพศาลกิจ. (2564). การพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมศิลป์จากทุนทางวัฒนธรรมล้านนาสำหรับเยาวชนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบ. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมใจ กงเดิม. (2563). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 12 “ศาสตร์พระราชา และการวิจัยเพื่อสร้างดุลยภาพชีวิตในยุค Disruptive Technology” มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม, 9 - 10 กรกฎาคม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี พ.ศ. 2560. นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี.
- อรนิภา ไทยแท้ และคณะ. (2566). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดเน้นผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบให้กับผู้เรียน. วารสารครุศาสตร์, 51(2), เมษายน - มิถุนายน, 1-12.
- อริญ วานิชกร. (2559). การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤทัยรัตน์ ชิดมงคล และสมยศ ชิดมงคล. (2560). การคิดเชิงระบบ: ประสบการณ์การสอนเพื่อพัฒนาการคิดเชิงระบบ. วารสารครุศาสตร์, 45(2), 209 -224.
- Lor, R. (2017). *Design Thinking in Education: A Critical Review of Literature*, Asian Conference on Education and Psychology, Bangkok, Thailand.
<https://www.researchgate.net/publication/324684320>.

- Goldschmidt, G. (2013). *The design thinking approaches of three different groups of designers based on self-reports*. Design Studies, 34, 454-471.
- Lloyd, P. (2012). *Embedded creativity: Teaching design thinking via distance education*. International Journal of Technology and Design Education, 23, 749–765.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace and World.

